

СИРП ПРОГРАМ У СРБИЈИ

Програм становања и трајне интеграције избеглица има за циљ да развије одржива решења за становање и интеграцију за избеглице са ниским примањима и рањива домаћинства и да изгради капацитете на општинском и републичком нивоу ради поновне примене и надградње. Важан циљ је приближавање области социјалног становања предусловима за интеграцију у Европску унију.

Влада Италије финансира Програм који спроводи УН-ХАБИТАТ. На републичком нивоу, СИРП ће се спроводити заједно са Министарством за капиталне инвестиције, док ће на локалном нивоу бити спроведен у седам одабраних општина: Општини Чачак, Граду Крагујевцу, Општини Краљево, Граду Нишу, Општини Панчево, Општини Стара Пазова, Општини Ваљево.

УКУПНИ ЦИЉЕВИ

- Обезбедити подршку процесу националних реформи у области становања и планирања, уз посебну пажњу о социјалним аспектима и питањима везаних за локални (регионални) развој
- Изградити институције и механизме републичке и локалних власти и олакшати њихово усклађивање са стандардима Европске уније у сферама социјалног становања, планирања развоја општина и подршке рањивим групама

ИНТЕГРАЛНИ ПРОГРАМ

СИРП програм садржи три компоненте које ће се развијати у интегралном оквиру:

- **СТАНОВАЊЕ** - политике, инструменти, 670 стамбених решења
- **ОСНАЖИВАЊЕ ОПШТИНА** - локални стратешки планови развоја, изградња капацитета
- **ИНТЕГРАЦИЈА ИЗБЕГЛИЦА** - социјална и економска интеграција избеглица и локалног рањивог становништва (услуге за старије особе, обука, подршка моделима микрофинансирања)

ОЧЕКИВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- У седам општина је обезбеђено реализовано 670 одрживих стамбених решења за избеглице са ниским примањима и друга рањива домаћинства
- Институционални алати и капацитети су установљени на локалном и републичком нивоу ради реализације и управљања програмима социјалног становања
- Републичке институције и шест општина су развиле капацитете, информационе алате и општинска одељења за развој ради израде свеобухватних стратешких планова за локални и територијални развој и имплементације пратећих секторских стратегија и акционих планова
- Пилот иницијативе за социјалну, економску и цивилну интеграцију избеглица са ниским примањима и других рањивих домаћинстава су усвојене и спроведене кроз децентрализован систем управе

КОМПОНЕНТ	СТАМБЕНА КОМПОНЕНТА Социјално становање	ОПШТИНСКА КОМПОНЕНТА Планирање развоја и инфо-систем	КОМПОНЕНТА СЕЦ ИНТЕГРАЦИЈЕ Социјална, економска и грађанска интеграција избеглица и осталих рањивих група
НИВОИ			
РЕПУБЛИЧКЕ ВЛАСТИ	<ul style="list-style-type: none"> • Подршка процесу националних реформи и формулација Националне стратегије социјалног становања и одговарајућих инструмената 	<ul style="list-style-type: none"> • Подршка оспособљавању за едукацију и праћење планирања развоја 	<ul style="list-style-type: none"> • Подршка увођењу капацитета за креирање и управљање децентрализованим, <i>ex-post</i> контролисаним развојним и социјалним програмима
ЛОКАЛНЕ ВЛАСТИ	<ul style="list-style-type: none"> • Изградња капацитета Општинских стамбених агенција • Подршка у изради општинских стамбених стратегија 	<ul style="list-style-type: none"> • Подршка увођења стратешког планирања • Оспособљавање општина у мобилисању заинтересованих учесника • Унапређење општинског информационог система • Помоћ у идентификацији вокације територије, циљева и приоритета локалног развоја 	<ul style="list-style-type: none"> • Подршка локалним управама у успостављању и управљању социјалним, економским и програмима укључивања у цивилно друштво • Поспешивање мобилизације финансијских средстава за социо-економски развој • Унапређење социјалног инфо-система
КРАЈЊИ КОРИСНИЦИ И ДРУГИ ЛОКАЛНИ АКТЕРИ	<ul style="list-style-type: none"> • Реализација 670 различитих стамбених решења у складу са потребама 	<ul style="list-style-type: none"> • Увођење партиципације у планирању 	<ul style="list-style-type: none"> • Стимулација актера у превођењу потреба у пројекте и унапређењу социо-економске интеграције рањивих група. • Финансирање локалних иницијатива у складу са договореним приоритетима • Обезбеђење специфичних пакета помоћи за кориснике социјалног становања

УН-ХАБИТАТ

Програм људских насеља Уједињених нација

МИСИЈА УН-ХАБИТАТ-а је промоција социјално и еколошки одрживог развоја људских насеља и одговарајућег стамбеног смештаја за све.

ИСТОРИЈАТ

УН-ХАБИТАТ је првобитно основан 1978. године као резултат Конференције Уједињених нација о људским насељима (Хабитат I), одржане у Ванкуверу, у Канади, 1976. године.

УН-ХАБИТАТ је припремио другу Конференцију Уједињених нација о људским насељима (Хабитат II), одржану јуна 1996. године у Истамбулу, у Турској. На овој конференцији, названој «урбани самит», формулисане су Хабитат Агенда и Истамбулска декларација, којима су се владе обавезале на постизање циљева обезбеђивања одговарајућег стамбеног смештаја за све и одрживог развоја људских насеља у свету који се урбанизује.

На конференцији Истамбул+5, одржаној у јуну 2001. године, Генерална скупштина је усвојила Декларацију о градовима и другим људским насељима у новом миленијуму. Она је поверила УН-ХАБИТАТ-у континуирану одговорност за подршку имплементацији Хабитат Агенде.

Активности УН-ХАБИТАТ-а доприносе укупном циљу система Уједињених нација да смањи сиромаштво и промовише одржив развој.

СТРАТЕГИЈА

1999. године, УН-ХАБИТАТ је усвојио нову стратешку визију која за циљ има уравнотежавање нормативних и оперативних активности. Ова визија подразумева фокусирање активности Програма на четири главне стратешке функције:

Заступање и саветовање у изради политика: усмерава пажњу света на кључне проблеме људских насеља и тиме подстиче владе и друге организације на реформе политике и акцију. Главна средства кроз која тренутно делује УН-ХАБИТАТ су глобалне кампање за одабрана стратешка питања и Светски Дан Хабитата.

Истраживање и праћење: подразумева координацију глобалних напора, у оквиру и изван Уједињених нација, у праћењу услова у људским насељима и напретка у имплементацији Хабитат Агенде, као и у идентификовању и развијању иновативних решења и пракси у развоју људских насеља. Резултати се дистрибуирају кроз две публикације, «Глобални извештај о људским насељима» и «Извештај о стању градова у свету», као и кроз техничке публикације.

Обука и изградња капацитета: јача институционалне и људске ресурсе у циљу планирања, развијања и управљања људским насељима, у оквиру локалне управе. Значајни алати укључују радионице за обуку намењене руководиоцима у локалним управама, као и развој, проверу у пракси и дистрибуцију материјала за обуку.

Техничка сарадња: националним и локалним властима се пружају саветодавне услуге, техничка подршка и помоћ у мобилизацији финансијских и људских ресурса који су потребни за имплементацију одрживих пројеката.

ФИНАНСИРАЊЕ

Буџет УН-ХАБИТАТ-а потиче из четири основна извора: прилога мултилатералних и билатералних партнера за техничку сарадњу; прилога из редовног буџета УН-а; добровољних ненаменских прилога држава чланица; наменских прилога неких билатералних партнера.

www.unhabitat.org

УН - ХАБИТАТ СИРП канцеларија у Београду:
www.unhabitat.org.yu
office@unhabitat.org.yu

АКТИВНОСТИ СИРП-а

Укупни концепт пројекта је заснован на обезбеђивању социјалног становања избеглицама и угроженим домаћинствима у општини Чачак, граду Крагујевцу, општини Краљево, граду Нишу, општини Панчево, општини Стара Пазова и општини Ваљево. Пројект ће такође помоћи у формулацији локалних стратегија развоја, јачању локалне социјалне заштите и помоћи оним корисничким групама чија је интеграција посебно тешка или готово немогућа (као што су изоловани стари људи, самохрани незапослени родитељи и сл.). Такав интегрални приступ проблемима избеглица биће укључен у свеобухватнији и шири контекст стратешког планирања развоја. Циљне групе корисника су избеглице са ниским примањима и оне ће бити заступљене са 80% од укупног броја корисничких домаћинстава у свакој општини. Локална домаћинства са ниским примањима представљаће преосталих 20%.

Активности пројекта су у пуној сагласности са међународним нормама и препорукама, укључујући и принципе усвојене од стране влада (Италије и Србије и Црне Горе), садржане у Хабитат Агенди и УН-ХАБИТАТ-овим глобалним кампањама за сигурност стамбеног простора (Secure of Tenure) и управљање градовима (Urban Governance). Оне су креиране да подрже Циљеве Хабитат Агенде «адекватни смештај за све» и «одрживи развој људских насеља у свету који се урбанизује».

Очекивани резултат 1

Обезбеђивање 670 стамбених решења за избеглице са ниским примањима и друга рањива домаћинства у седам општина.

Да би постигао горенаведени резултат, СИРП ће извести пет група активности:

1. СИРП ће припремити **смернице** за стамбене стандарде и процес за разраду и реализацију пројекта, **одговарајуће стандардизоване документе**, и пружиће подршку Општинским стамбеним агенцијама у процесу одабира пројекта за 530 објекта новоградње.
2. Надгледаће **тендерске процедуре за извођење радова, надзираће реализацију радова и коришћење средстава пројекта**
3. Канцеларија СИРП-а ће подржати, учествовати и надzirати **процес одабира корисника** станова, као и **решавање стамбених питања** (усељавање).
4. СИРП ће помоћи у **разради 140 алтернативних стамбених решења**, у складу са иновативном европском праксом у реализацији и унапређењу приступачних стамбених решења за групе са ниским примањима и рањиве групе.
5. **Биће пружена подршка општинама ради установљења одрживих инструмената**, за реализацију и управљање пројектима социјалног становања (Општинских стамбених агенција).

Очекивани резултат 2

Припрема и усвајање општинских/градских стамбених стратегија уз одговарајуће инструменте и капацитете за имплементацију.

Да би постигао горенаведени резултат, СИРП ће извести четири групе активности:

1. Помоћи ће Министарству за капиталне инвестиције у припреми **смерница за Општинске стамбене стратегије**.
2. СИРП ће подржати 7 општина у формулисању **Општинских стамбених стратегија и акционих планова**, које ће припремити Општинске стамбене агенције за рачун локалне самоуправе и након широког консултативног процеса.
3. Помоћ Министарству за капиталне инвестиције у процесу формулисања **Националне стамбене политике**, на основу принципа који су међународно прихваћени према Хабитат Агенди и који се примењују у целом европском региону.
4. Помоћ у формулисању **Националне стратегије и акционог плана за социјално становање**, који ће бити установљени кроз консултативни процес у коме ће учествовати стручњаци и доносиоци одлука из релевантних републичких и градских институција, финансијских институција, истраживачи и стручњаци, као и представници приватног сектора и цивилног друштва.

АКТИВНОСТИ СИРП-а

Очекивани резултат 3

Републичке институције и шест општина су развиле капацитете, информационе алате и тела за имплементацију ради израде свеобухватних стратешких планова за локални и територијални развој и имплементације пратећих секторских стратегија и акционих планова

Да би постигао горенаведени резултат, СИРП ће извести пет група активности:

1. **Подршка изградњи одрживих капацитета за обуку** за стратешко планирање развоја. Ово ће омогућити поновну примену активности у другим општинама које нису обухваћане Програмом.
2. **Обучавање учесника програма** из 6 општина за стратешко планирање и интегралне територијалне пројекте.
3. **Надградња и интегрисање информационих система** на општинском нивоу, уз обезбеђивање додатних информација које су неопходне да би се проширила примена локалног планирања на аспекте социјалне, економске и грађанске кохезије. СИРП ће обезбедити стандардне пакете хардвера и софтвера за информационе системе у Чачку, Крагујевцу, Краљеву, Нишу, Панчеву и Ваљеву.
4. **Оспособљавање шест општина да израде нацрте секторских стратегија за развој** кроз партиципативни приступ. Такве активности ће се спроводити кроз активности обуке и коришћењем унапређених информационих система. Општинама ће бити пружена помоћ за партиципативни развој секторских стратегија: i) Локалних планова развоја заснованих на алатима који се широко користе у ЕУ; ii) Локалних стратегија смањења сиромаштва; и iii) Стратегија грађанске интеграције и безбедности локалне заједнице. Припремни кораци за стратешко планирање ће се предузимати где год то буде одговарајуће.
5. **Подршка општинских одељењим/агенцијама за развој да преводе стратегије у акцију.** СИРП ће подржати успостављање и јачање: i) Општинских институција за развој, које ће представљати алат за партнерства јавног и приватног сектора за развојне пројекте; ii) Локалних мрежа за развој, одн. неформалних тела за координацију пројеката за развој; iii) локалних Коалиција за социоекономску и грађанску интеграцију рањивих група.

Очекивани резултат 4

Одобравање и имплементација пилот иницијатива за социјалну, економску и грађанску интеграцију избеглица са ниским примањима и других рањивих домаћинстава кроз децентрализован систем управе.

Да би постигао горенаведени резултат, СИРП ће извести три групе активности:

1. Пружање специфичне помоћи корисницима - закупцима станова у јавном сектору путем **пакета директне помоћи** домаћинству ради јачања њихове способности да снесу трошкове становања и поспешивања њихове интеграције у локално друштво. Добра и услуге које ће бити укључене у сваки пакет ће бити усаглашене са сваком општином и самим корисницима. Биће обезбеђено до **335 пакета директне помоћи**.
2. Установљење **институционалног тела за реализацију пилот пројеката** ради подршке свим рањивим групама (тј. не само избеглицама) у Чачку, Крагујевцу, Краљеву, Нишу, Панчеву и Ваљеву. Учесници у програму ће бити охрабривани и помогнути у подношењу предлога развојних пилот пројеката чији је циљ реализација иницијатива за социјалну, економску и грађанску интеграцију рањивих корисника.
3. **Објављивање резултата Програма.** Искуства добијена кроз пакете директне подршке корисницима субвенционисаног становања под закуп у јавном сектору и кроз имплементацију пилот пројеката биће анализирана да би се издвојили примери добре праксе. СИРП ће објавити и представити ове резултате на националној конференцији.